

Пре пет година, на референдуму за независност, бирачко тело Црне Горе одлучило је да та република иступи из заједнице са Србијом. Од 484.718 бирача, гласало је 419.240, што је 86,5 одсто, а 55,49 одсто важећих гласова отишло је присталицама независности. Тиме је Црна Гора постала независна.

Порођајне муке

За успешност референдума требало је да опција самосталаца добије 55 одсто важећих гласова. Тако је, између осталог, независност Црне Горе рођена и због тога што су 2047 људи "претегли на ону страну". Да је тих пола процента зафалило, референдум би пропао.

Поред тога, скоро 3,5 одсто, или 14.400 људи гласало је ван бирачког места, а било је и 3.577 неважећих листића. Не знамо да ли је црногорска опозиција утврдила због чега су ти листићи неважећи, но то је само још један разлог због којег Ђукановићев режим никада неће моћи да опере сумњу у регуларност свог референдума. Али, и такав какав јесте, дакле сумњив до неба, референдум је ипак чињеница. Ту се последице које је створио мењати неће, барем не ускоро.

На другој страни, многи су наивно поверовали да ће се после проглашења независности проблеми решити, да ће штошта нестати као руком однесено. Међутим, свакоме ко је погледао изборне резултате, ко је схватио да се изборна воља буквално поделила и на половине једна од друге дистанцирала, било је јасно да се отварио понор између политика, људи и народа.

То што је, од укупног броја бирача, за независност гласало 47,5 одсто и што су у том броју готово сви несрпски и нецрногорски гласови (четвртина укупног броја бирача), алармантан је показатељ праваца неминовних конфликтних процеса. Та црногорска независност прогурана је кроз иглене уши, лармаџијски и мангупски, уз мртви сан српске власти и немерљиво значајну асистенцију Европске уније, САД и НАТО. Референдум је прогуран на "о-рук" и уз значајну подршку бирача у Црној Гори, и такође немерљиво велику и пресудну улогу локомотиве покрета за независност – Мила Ђукановића и његовог моћног властодржачког апарата. Сваки од тих чинилаца удруженог подухвата: "Назависност", има своје мотиве, али за Србе и будуће нараштаје свакако ће бити важно да се учинак тадашње српске Владе достојно уклеше у историјске уџбенике и осветли, да се види колико је она томе допринела радећи накарадно и наопако, или пак, на другим местима не чинећи ништа. Додуше, и да је референдум пропао, опет не би ваљало јер би се антисрпска кампања „ђукановаца“ наставила, а агонија, храњење непријатељства и саботирање заједничке државе само би добили у замаху.

То је, наравно, блиска прошлост, и барем ми ту ништа мењати нећемо нити можемо. Црној Гори смо и раније желели срећан пут, ма куд да крене и како иде. И пустила би Србија Црну Гору, али Црна Гора не може тек тако да пусти Србију, јер за разлику од нештобројних београдских "фенси" Црногораца са вишком завичајних акцената и мањком цивилизацијских манира, Срби у Црној Гори чине барем трећину становништва, и, што је још значајније – не би тек тако, квазијапијевски и сочно да пљуну на корене. За те своје корене чврсто су се везали јер им је, осим њих, мало шта друго и остало. Даве се у сиромаштву, понижени и уцвиљени као и остали поштен свет диљем бивше СФРЈ. А још им тару језик, веру, историју и културу.

Преформулисање нације

